

забезпечення резервування: акумулювання фінансових резервів для компенсації можливих збитків та витрат в умовах воєнного конфлікту; резервне забезпечення сировини: створення стратегічних запасів сировини для уникнення проблем з постачанням в разі перерв;

кіберзахист: запровадження вдосконалених систем кіберзахисту для захисту від потенційних кібератак в умовах військового стану;

соціально-відповідальна діяльність: здійснення заходів для збереження робочих місць та соціальна підтримка працівників

Означені стратегії дозволять підприємствам не лише вижити в умовах воєнної економіки, але й забезпечити свою стійкість та подальший розвиток, долаючи економічні та соціальні труднощі. Впровадження сучасних стратегій фінансово-економічної безпеки є необхідним елементом успішного функціонування підприємств в умовах геополітичної нестабільності та військових загроз. Збалансована комбінація стратегій диверсифікації, використання цифрових технологій та управління ризиками дозволить підприємствам не лише зменшити вплив негативних чинників, але і забезпечити стійкість та розвиток у будь-яких умовах.

Список використаних джерел:

1. Полторак А. С. Теоретична концептуалізація фінансової безпеки держави. Фінансовий простір. 2020. № 4 (40).
2. Мелих О. Фінансова безпека держави: сутність, критерії оцінки та превентивні заходи зміцнення. Економічний аналіз. 2013. Випуск 12. Ч. 3
3. Гетманець О. П. Фінансова безпека, як об'єкт правового регулювання. Підприємство, господарство і право. 2020. № 3. С. 218-223
4. Романів В.В. Дорошенко Н.О. Фінансова безпека України. Економіка, управління та адміністрування. 2019. №4 (90). С. 230-235

ЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Щерба М. О., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В умовах воєнного стану невідповідність надходжень до бюджету зростаючим фінансовим потребам держави викликає потребу в удосконаленні системи податкового менеджменту та податкової політики як для держави загалом так і на рівні господарюючих суб'єктів.

Податковий менеджмент є складовою частиною загального фінансового менеджменту держави. З інституційної точки зору менеджмент – це лідируюча специфічна структура усіх організацій та інституцій, яка сприяє втіленню актуальної позиції держави та господарюючих суб'єктів щодо новаторства, продуктивності, розвитку людини і самого суб'єкта господарювання, якості, фінансових результатів, тобто щодо всього того, що

має важливе значення для ефективних економічних показників. Саме за допомогою податкового менеджменту, з огляду на ситуацію, що склалася у зв'язку із воєнною агресією Росії, бюджетна система України отримує дієвий інструмент державного втручання та регулювання.

Податки – основне джерело наповнення бюджету нашої країни. Але ж податковий борг платників податків невпинно зростає через нестабільну економічну і політичну ситуацію в країні. Якщо станом на початок 2022 р. налічувалося майже 790 тис. податкових боржників, то за час ведення активних бойових дій в Україні лише за перші місяці податковий борг збільшився на 15% або на 16,8 млрд. гривень, а сума заборгованостей по податках сягнула понад 124 млрд. грн [1].

Варто також особливу увагу приділити дослідженню та формуванню основних завдань податкового менеджменту, а саме: забезпечення мобілізації грошових надходжень для виконання дохідної частини бюджетів; прогнозування обсягів податкових надходжень на перспективу на основі прогнозних розрахунків росту фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та окремих галузей економіки; розробка нових концепцій оподаткування, які сприяють розвитку бізнесу в умовах воєнного стану без шкоди для державних соціальних програм, тощо.

Одним із найважливіших аспектів ефективного податкового менеджменту держави є вирішення та врегулювання проблеми визначення оптимального податкового навантаження та виявлення ступеня його впливу на економічну ефективність підприємств.

З позицій намірів нашої країни стати повноправним членом ЄС, необхідно відповідати вимогам Співтовариства щодо основ формування податкової системи, у т.ч. і з боку податкового навантаження. Війна внесла свої корективи у повсякденне життя. Зараз бізнес як ніколи потребує підтримки, однак необхідно пам'ятати і про забезпечення всім необхідним армії та громадян.

Загально відомо, що у кризові періоди податковий тиск на економіку країни необхідно зменшувати з метою державної підтримки суб'єктів господарювання, створення більш сприятливих умов для їх функціонування та виживання. Радикальні податкові зміни ухвалено 15 березня 2022 р. Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [2]. Згідно із цими змінами на період воєнного стану було передбачено, що: підприємства можуть сплачувати єдиний податок за правилами, встановленими для III групи платників єдиного податку, тобто із звільненням від податку на прибуток, ПДВ та інших платежів; не сплачується ПДВ за товари, що були знищені в результаті бойових дій, або передані на потреби оборони; спрощено зарахування податкового кредиту по ПДВ на основі первинних документів (без реєстрації податкових накладних), тощо. Для покращення ситуації з паливом під час війни запроваджено звільнення від акцизного податку паливо, скраплений газ та нафтопродукти, імпорт броньованих автомобілів для цілей оборони і відсічі агресії, а також операції щодо фізичної передачі підакцизних

товарів Збройним Силам України та іншим воєнізованим формуванням або державі як гуманітарної допомоги чи в порядку примусового відчуження/вилучення для потреб оборони. Також зменшено ставку ПДВ до 7 % на імпорт бензину, важких дистилатів, скрапленого газу, нафти і сирих нафтопродуктів. Відбулася законодавча підтримка об'єктів, розташованих на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації. Вони звільнені від плати за землю, від загального мінімального податкового зобов'язання з власників землі, від екологічного податку, від податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

В свою чергу, бізнес-спільнота позитивно сприйняла схвалену податкову реформу. Такі нововведення надали суб'єктам підприємницької діяльності можливість спрямувати кошти на покриття дефіциту ліквідності та зосередити зусилля на переорієнтації бізнес-процесів для налагодження безперебійного постачання товарів для населення та потреб оборони.

Отже, сучасні економічні, політичні та військові умови, в яких функціонує вітчизняний бізнес, характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Саме у таких умовах вагомого значення набуває податковий менеджмент, який забезпечує надходження платежів до бюджету та дотримання фізичними і юридичними особами податкового законодавства.

Наразі ми спостерігаємо, як саме відбувається адаптація податкового законодавства до умов воєнного часу. В цьому сенсі роль податкового менеджменту – бути ефективним знаряддям сучасної економічної політики держави, адже економіка країни повинна працювати, не дивлячись на будь-які перешкоди.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Закон України від 03.03.2022 р. № 2118-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану».
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами і доповненнями. URL: <https://tax.gov.ua/nk/>

СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ НА ОСНОВІ БРИТАНСЬКОГО ДОСВІДУ

Майборода Ю. В., канд. екон. наук, ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова»

Війна, що триває в Україні, спричиняє значні руйнування, завдає шкоди майну та інфраструктурі, викликає кризові явища в економіці.